

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 10/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 10 och 13 § i avfallslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2006 en proposition med förslag till lag om ändring av 10 och 13 § i avfallslagen (RP 257/2006 rd) till utskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- miljöminister Stefan Wallin och miljøråd Olli Pahkala, miljöministeriet
- regeringsråd Arto Luhtala, inrikesministeriet
- överinspektör Sebastian Hielm, social- och hälsovårdsministeriet
- utredningschef Juhani Pennanen, Konkurrensverket
- överingenjör Markku Kukkamäki, Finlands miljöcentral
- lektor Simo Isoaho, Tammerfors tekniska universitet
- specialforskare Henry Nygård, Åbo Akademi
- direktör Markku Illikainen, Uleåborgs stad
- kommundirektör Leena Mikkola-Riekkinen och ympäristönsuojelusihteeri Ilkka Haataja, Vihanti kommun
- verkställande direktör Esa Tommila och informaatikko Auli Hovi, Ekokem Oy Ab
- verkställande direktör Mika Laine, Enviro Group
- verkställande direktör Mika Suomalainen, Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy
- verkställande direktör Antero Isokoski, Jokilaaksojen Jäte Oy
- kraftchef Kalle Patomeri, Kotkan Energia Oy

- verkställande direktör Jari Sarjo, Lassila & Tikanoja
- verkställande direktör Annukka Leppänen-Turkula, Förpackningsbranschens Miljöregister PYR Ab
- verkställande direktör Kyösti Pöyry, Paperinkeräys Oy:stä, även som representant för Finlands Återvinningsmaterialförbund rf
- verkställande direktör Pentti Rantala, Pirkanmaan Jätehuolto
- verkställande direktör Stig Lönnqvist, Rosk'n Roll Oy Ab
- specialrådgivare Jukka Luokkamäki, Finlands Näringsliv
- miljöjurist Leena Eränkö och miljöingenjör Seija Paajanen, Finlands Kommunförbund
- avfallshanteringsdirektör Petri Kouvo, SAD Huvudstadsregionens samarbetsregion
- ombudsman Miikka Lumme, Dagligvaruhandeln r.f.
- juridisk ombudsman Anna Manner-Raappana, Företagarna i Finland
- verkställande direktör Katri Penttinen, Miljöföretagarnas Förbund rf
- ordförande Juha Kaila, samarbetsgruppen inom avfallsområdet
- verkställande direktör Markku Salo, Avfallsverksföreningen
- forskningschef Mauri Marttila, Finlands Fastighetsförbund rf
- forskare Erja Heino, Finlands naturskyddsförbund rf
- organisationssekreterare Juha Saarimäki, Finlands Egnahemsförbund rf

- ombudsman Pentti Kallio, Kaarinan Työttö-
mät ry.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— justitieministeriet

— finansministeriet
— Joensuu stad
— Vanda Energi Ab.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändring av två bestämmelser om hantering av kommunalt avfall i avfallslagen. För det första föreslås att 10 § om ordnad avfallstransport ändras, så att det i lagen och genom en med stöd av denna utfärdad förordning av statsrådet regleras noggrannare från vilka funktioner avfall anses vara jämförbart med avfall från bosättning. Sådant avfall är framför allt avfall från offentlig förvaltning och serviceverksamhet som till beskaffenhet, sammansättning och mängd kan jämföras med avfall från bosättning. Förslaget innebär att kommunernas skyldighet att hantera kommunalt avfall minskar.

För det andra föreslås att 13 § om kommunalt anordnad återvinning och behandling av avfall ändras. Eftersom kommunen ansvarar för återvinning och behandling av avfall från bosättning och av därmed jämförbart avfall bör kommunen till denna del ha lika rätt att bestämma om återvinning och behandling. Därför föreslår regeringen att avfall från bosättning och därmed jämförbart avfall ska levereras till ett ställe som kommunen anvisat antingen för återvinning eller för behandling. Skyldigheten gäller såväl kommunalt anordnad avfallstransport som avfallstransport enligt avtal.

Lagen avses träda i kraft den 1 juni 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Med hänvisning till propositionen och annan information finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Snabbt föränderlig omvärld

Villkoren för avfallsområdet har genomgått snabba förändringar de senaste åren. Miljökra-
ven har blivit strängare, sortering, återvinning, biologisk behandling och energiåtervinning av avfall har ökat och avfallsdeponierna blivit färre. De traditionella modellerna för hantering av kommunalt avfall har förändrats i och med principen om producentansvar. Kommunerna har bolagiserat sina funktioner inom avfallshantering. Samtidigt har det kommit till en rad miljö-
vårdsföretag med många olika tjänster och av-

fallsåtervinningsanläggningar inom den privata sektorn. Värdet på återvinningsbart avfall har vuxit och det konkurreras om avfall med god kvalitet. Ändå har den grundläggande strukturen inom avfallslagstiftningen varit oförändrad. Följaktligen råder det divergerande åsikter om ansvarsfördelningen, arbetsfördelningen och begreppsapparaten genom den kommunala avfallshantering. Den snabba utvecklingen på senare tid har gjort att konkurrensen hårdnat, vilket har lett till konflikter mellan olika aktörer.

Tanken bakom lagförslaget är att entydigt säga ut vilket ansvar och vilka rättigheter den privata företagssektorn och kommunerna har inom avfallsbehandlingen och fallsåtervinningen. Slutresultatet ska vara att både privata aktörer och kommunerna har en förutsebar och stabil omvärld. Det är befogat att förtydliga lagstiftningen eftersom tolkningarna av vilka avfallslagar som ingår i kommunernas ansvar va-

rierar stort från kommun till kommun, framhåller utskottet. De divergerande tolkningarna beror på att lagstiftningen är otydlig. Dessutom bör det noteras att man har gått in för olika lösningsmodeller i olika delar av landet eftersom avfallslagen tillåter olika typer av transportmekanismer. Till exempel 125 kommuner tillämpar ett avtalsbaserat system, 105 kommuner tar hand om transporten själv och 70 kommuner har en kombination av båda systemen. De ständiga skillnaderna i synen på tillämpningen av lagen kan försvåra dels arbetet inom avfallshanteringen, dels uppfyllelsen av miljömålen inom avfallslagstiftningen. Därför är det motiverat att de mest kontroversiella delarna av lagstiftningen ses över snabbt. Dessutom behövs det en mer genomgripande reform, men då krävs det år av förberedelser, vilket redovisas nedan. En av de viktigaste ändringarna i propositionen är att kommunalt avfall som kommer till inom näringsverksamhet förs över på producentens ansvar och att kommunalt avfall som uppstår från bostättning och inom offentlig tjänsteverksamhet ska vara på kommunens ansvar.

På initiativ av konkurrensverket tillsatte miljöministeriet tidigare en arbetsgrupp för att utreda ansvars- och konkurrensfrågorna inom hanteringen av kommunalt avfall och för att lägga fram nödvändiga förslag till hur missförhållandena kan undanröjas. Propositionen bygger på ett förslag från den här så kallade spelregelgruppen¹. Ansvaret för att ordna avfallshanteringen delas klart och tydligt upp i tre grupper: 1) avfall från bostättning och därmed jämförligt avfall med kommunen som ansvarig för avfallshanteringen, 2) avfall från näringsverksamhet med avfallsproducenten som ansvarig för avfallshanteringen och 3) avfall inom ramen för producentansvaret med tillverkarna, importörerna och förpackarna av produkter som ansvariga för avfallshanteringen.

I sitt grundliga betänkande lägger spelregelgruppen fram en lösning i tre delar, men också rekommendationer och förslag till tydligare roller

för aktörerna inom avfallshanteringen. Arbetsgruppen uppmärksammar särskilt begränsningarna till följd av konkurrens- och upphandlingslagstiftningen. De kommunala avfallshanteringsbolagen förväntas fortsatt tillhandahålla hantering och återvinning av avfall från näringslivet inom ramen för sin kapacitet och kommunens allmänna verksamhetsområde. Framöver bör kommunerna fundera över i vilken omfattning de behöver tillhandahålla nödvändig avfallshantering för näringslivet inom ramen för sitt allmänna verksamhetsområde. Arbetsgruppen menar att de kommunala avfallshanteringsbolagen måste avstå från den typen av procedurer i sin konkurrensutsättning som hindrar att det kommer konkurrerande anbud. Rekommendationerna gäller till exempel också de kommunala avfallstaxorna, öppenheten i taxebesluten och mer informativa och rimliga avfallsavgifter.

Utskottet understryker att propositionen stärker basen för samarbete mellan privata aktörer och kommunerna tack vare att båda parterna får tydligt avgränsade villkor. Det behövs gott samarbete mellan aktörerna för att avfallsområdet ska vara hanterbart.

Fokus på att förebygga och återvinna avfall

Avfallshierarkin spelar en viktig roll som styrande princip inom avfallspolicyn, framhåller utskottet. Målet bör därför i första hand vara att förhindra avfall, därefter återvinning, materialåtervinning, energiåtervinning och i sista hand sluthantering. På ett allmänt plan har inga framsteg gjorts när det gäller vare sig att förhindra avfall eller att återvinna avfall. För att avfall ska kunna motverkas och återvinning främjas måste lagstiftningen och de viktigaste begreppen förtydligas. Dessutom krävs det investeringar i anläggningar. Målen för en hållbar utveckling och en övergång till ett återvinningssamhälle kräver stora omställningar i attityderna och i lagstiftningen. Kostnaderna för investeringar i avfallshanterings- och avfallsåtervinningsanläggningar beräknas uppgå till flera hundra miljoner euro de närmaste tio åren. Avfallsdeponier är inte längre någon lösning på avfallsfrågan, utan av-

¹ Betänkande från den så kallade PESÄ-arbetsgruppen, ympäristöministeriön moniste 153, Helsinki 2005.

fall måste ses som allsidigt återvinningsbart material.

År 2004 hade vi i Finland cirka 2,4 miljoner ton fast kommunalt avfall, medan den totala avfallsmängden uppgick till mellan 65 och 70 miljoner ton om året. Hushållen ger upphov till omkring 1,2 miljoner ton avfall varje år. Med undantag för deponiverksamheten står privata företag bakom merparten av hanteringen av avfall från bosättning och därmed jämförligt avfall. De kommunala anläggningarna stod 2004 för 188 miljoner euro och de privata anläggningarna för 232 miljoner euro, om man mäter den totala omsättningen i privata företag och kommunala avfallsanläggningar med en omsättning på mer än en miljon euro. I båda sätten ingår en viss överlappning på grund av genomfakturer.

Målet i den nationella bioavfallsstrategin är att hanteringen av mindre mängder biologiskt nedbrytbart avfall ska deponeras. Målen på grund av EU:s direktiv om deponering av avfall (1999/31/EG) strämmas åt stegvis. Det deponerade avfallet, 2,1 miljoner ton, måste begränsas till en miljon ton 2009. År 2016 får bara 35 % av det biologiskt nedbrytbara kommunala avfallet, ungefär 700 000 ton, placeras på deponier. För att vi ska nå målet måste avfall motverkas, men också avfallsmaterial återvinnas dels som råvara, dels som energi. De strängare kraven förutsätter nya investeringar.

Också målen för återanvändning och återvinning av förpackningsavfall blir strängare. Dessutom medför tolkningen av det partiella producentansvaret fortfarande en del problem.

Avfall kan återvinnas och naturresurser användas effektivare, om vi skapar jämbördiga villkor på en marknad för återvinningsmaterial och samtidigt förbättrar konkurrensen inom avfallshanteringen. Industrin och handeln spelar en viktig roll i den producentansvarsbaserade avfallshanteringen. Avfallsproducenterna kan lämpligen också vara ansvariga för hanteringen av avfall från industrin och handeln för att det ska vara lättare att satsa på en övergripande planering av avfallshanteringen. I januari i år lades ett förslag till rikstäckande avfallsplan fram och

den sträcker sig fram till 2016². Förslaget tar förtjänstfullt fakta på att materialeffektiviteten måste förbättras och återvinningen främjas bland annat genom insatser för att förbättra efterfrågan på återvinningsmaterial och utredningar av ekonomiska styrmedel, om vi vill förebygga uppkomst av avfall.

Det har framförts för utskottet att lagändringen kommer att medföra fler aktörer specialiserade på insamling av torrt avfall och brännbart avfall och därmed främjar samförbränning. Möjligheterna till långsiktig leverans av samförbränningsanläggningar kan däremot variera beroende på marknadsläget. Allt avfall lämpar sig inte för samförbränning och det behövs därför också ett antal anläggningar lämpade för förbränning av sämre avfall. Samtidigt som vi satsar på större energiåtervinning ur avfall måste vi också se till att inte alltför stora mängder återanvändbar avfall slussas vidare till förbränning och att målet att förhindra uppkomst av avfall samtidigt främjas, framhåller utskottet.

Uppföljning av reformens konsekvenser

Vid utfrågningen av sakkunniga har det framförts mycket varierande uppfattningar om lagändringens konsekvenser för avfallshanteringsavgifterna och de totala kostnaderna över lag. Utskottet anser att tydligare ansvarsbestämmelser i sig gör det lättare att dimensionera investeringarna efter behovet och möjliggör den vägen en kostnadseffektiv verksamhet. Ökad konkurrens kan också bidra till att sänka avfallshanteringskostnaderna över hela linjen. Dessutom är det fullt möjligt att kostnadseffekterna blir mindre än vad regeringen räknat med i propositionen, t.ex. om kostnadstrycket blir ett incitament för kommunala avfallshanteringsföretag att fortsätta tillhandahålla avfallshanterings tjänster för näringslivet. De kommunala verken kan fortsätta hand också om näringslivets kommunala avfall utifrån avtal med avfallsproducenten. Å andra sidan förefaller det klart att ju strängare krav på återvinning gemenskapslagstiftningen kom-

² Betänkande från arbetsgruppen för en rikstäckande avfallsplan, Ympäristöministeriön raportteja 3/2007.

mer med, desto starkare blir trycket på att höja avfallshanteringskostnaderna i framtiden oberoende av transportsystem.

Lagändringen förväntas inte få väsentliga effekter för den framväxande avfallsförbränningsstrukturen, även om det kan råda en viss osäkerhet i övergångsfasen. Utskottet understryker i detta sammanhang att om 13 § i avfallslagen preciseras på det sätt som regeringen föreslår medger det långvariga avtal mellan privat och kommunal sektor eftersom det ger kommunen en klar rätt att bestämma att avfall från boställning ska transporteras till kommunalt anordnad återvinning eller behandling.

Utskottet påpekar att tillsynen inom miljölagstiftningen nuförtiden huvudsakligen är förhandstillsyn. Det gäller också avfallshanteringsfunktionerna; alla är beroende av antingen tillstånd eller anmälan. Ändringen betyder knappast någon större förändring inom tillsynen, men det ökade antalet aktörer i avfallshanteringsbranschen ökar i sig behovet av tillsyn. Det bör ses till genom efterhandstillsyn att avfallstransporterna sköts på behörigt sätt. Men kommunernas knappa resurser för miljötillsyn väcker vissa farhågor rent generellt. Därför förutsätter utskottet att regeringen ger akt på effekterna av lagens genomförande, särskilt om tillsynen är adekvat (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

Avfallsskattelagen måste skyndsamt ändras

Enligt avfallsskattelagen (495/1996) ska skatt betalas för avfall som förs till avstjälningsplats som underhålls av kommunen eller av någon annan för kommunens räkning och som huvudsakligen underhålls för mottagning av avfall som produceras av andra. Också privata avstjälningsplatser som huvudsakligen underhålls för mottagning av avfall som produceras av andra är skattepliktiga.

Utskottet vill att avfallsskattelagen skyndsamt ändras så att avfallsskatt betalas på sorterat avfall som uppkommer som slutprodukt vid avfallsbehandling oberoende av om det slutdeponeras på en kommunal eller privat avstjälningsplats. Avfallsskatten kan tjäna som effektivt ekonomiskt styrmedel. Men de avfallsskatter

som inflyter från deponerat avfall minskar i samma mån som deponeringen på avstjälningsplats begränsas genom deponeringsdirektivet. Skatten kommer därmed inte i sak att spela någon större roll i framtiden. Men i princip är det viktigt att skatten är icke-diskriminerande för konkurrensneutralitetens skull. Det faktum att avfallsskattelagen kanske behöver ses över på djupet får inte bromsa upp behandlingen av ändringen (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

En totalreform av avfallslagen måste komma i gång omedelbart

Utskottet påskyndar en totalreform av avfallslagen. Som det har framhållit redan i sitt betänkande MiUB 4/2004 rd³ om regeringens proposition om producentansvar är en reform nödvändig. Avfallslagstiftningen är en svårreglerad helhet där den gällande lagstiftningen och gemenskapslagstiftningen starkt spelar in.

Avfallshanteringens omvärld har som sagt förändrats och kraven har skärpts mycket snabbt, till stor del på grund av EU-lagstiftningen. EU vill främja framväxten av ett återvinningssamhälle och satsa mera på avfallsförebyggande insatser. Även om beslut om återvinning och transport av avfall får fattas nationellt är definitionen av avfall och avfallshierarkin tvingande gemenskapslagstiftning, som gör sitt för att inskränka den nationella rörelsefriheten. Avfallsdirektivet är under revidering efter att kommissionen i december 2005 lämnade sitt förslag till direktiv om avfall⁴. Definitionen av avfall föreslås inte bli ändrad. Däremot föreslås det för att klargöra vissa aspekter av definitionen av avfall att det ska anges när en viss typ av avfall ska anses upphöra att vara avfall och betraktas som ett sekundärt material eller ämne.

Genomförandet av lagstiftningen om producentansvar är också fortsatt ofullständigt och vacklande. Det partiella producentansvaret för förpackningar bör förtydligas.

³ RP 152/2003 rd — RSv 39/2004 rd.

⁴ KOM(2005) 667 slutlig — U 55/2006 rd — MiUU 49/2006 rd.

Inom avfallsområdet spelar den ekonomiska styrningen en stor roll i och med avfallsskattelagens styrande effekt. Avfallsskattelagen bör som sagt skyndsamt ses över för att undanröja diskriminerande beskattning. Men avfallsbeskattningen och den ekonomiska styrningen av avfallsområdet bör behandlas som en helhet för att undvika överlappande eller motstridig styrning.

Med hänvisning till det som sagts ovan är det uppenbart att en totalreform av avfallslagen utgör ett problematiskt paket och att genomförandet till en del beror på vilken tidsplanen för en översyn av gemenskapslagstiftningen är. Det kommer att ta flera år i anspråk. Utskottet understryker att reformen just därför måste komma i gång omedelbart (*Utskottets förslag till uttalande 3*).

Utskottet föreslår en del lagtekniska ändringar i propositionen. Förslagen anges i detaljmotiven.

Detaljmotivering

10 §. Ordnad avfallstransport. I 10 § i propositionen ingår ett bemyndigande att utfärda förordning med syftet att det genom förordning ska preciseras vilket slag av avfall som anses ha uppkommit från bosättning och med sådant avfall jämförbart avfall. Föreslagna 10 § 1 mom. är problematiskt med tanke på 80 § 1 mom. i grundlagen, som kräver att grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska läggas fast i lag, för det avfall som uppkommer från bosättning har inte definierats på något vis på lagnivå. Bemyndigandet att utfärda förordning innehåller i sin föreslagna form inte heller någon fullmakt att precisera genom förordning vad som avses i lagen med avfall "som uppkommit vid offentlig verksamhet". Dessutom måste 121 § 2 mom. i grundlagen vägas in. Där sägs att bestämmelser om de uppgifter som åläggs kommunerna ska utfärdas genom lag. Därmed omfattas lagstiftningen om kommunernas ansvar för att ordna trans-

port av kommunalt avfall samt återvinning och behandling av avfall av 121 § 2 mom. i grundlagen, vilket också talar för att paragrafen bör preciseras.

Med hänvisning till det ovan sagda föreslår utskottet att paragrafen ändras så att det avfall som uppkommer vid bosättning och offentlig verksamhet definieras på lagnivå och att bemyndigandet att utfärda förordning begränsas till en närmare definition av vad som menas med avfall som uppkommer vid bosättning.

13 §. Kommunalt anordnad återvinning och behandling av avfall. I paragrafen föreslås att den återvinning och behandling av avfall som kommunen ansvarar för begränsas till avfall som uppkommit från bosättning och jämförbart annat avfall än problemavfall som uppkommit vid offentlig verksamhet enligt 10 § 1 mom. Genom ändringen får kommunen klart rätt att bestämma också om var återvinningen ska ske. Ordet "eller" i uttrycket "återvinning eller behandling" i andra meningen föreslås bli omskrivet till "och". Utskottet anser att ändringen är befogad, eftersom kommunen ska ordna med återvinning och behandling av det avfall som avses i 10 § 1 mom. För logikens skull föreslås motsvarande ändring i tredje meningen. Kommunen har ju kvar sin skyldighet att ordna återvinning och behandling av problemavfall från bosättning samt jord- och skogsbruket. Utskottet understryker att ändringarna inte avser att rucka på bestämmelserna om producentansvar på något sätt.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår miljöutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att tre uttalanden godkänns (Utskottets förslag till uttalanden).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag**om ändring av 10 och 13 § i avfallslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 10 § 1 mom. och 13 § 1 mom., sådana de lyder i lag 605/1997, som följer:

10 §

Ordnad avfallstransport

Kommunen skall antingen som egen verksamhet eller genom att anlita en sammanslutning eller en privat företagare ordna transport av avfall som uppkommit från bosättning samt av i fråga om beskaffenhet, sammansättning och mängd därmed jämförbart sådant annat avfall än problemavfall som uppkommit vid *statens, kommuners och församlingars samt offentligrättsliga sammanslutningars och föreningars offentliga förvaltning och serviceverksamhet (kommunalt anordnad avfallstransport)*. Detsamma gäller även annat sådant avfall än problemavfall som uppkommer från affärlägenheter i bostadsfastigheter och som till beskaffenheten, sammansättningen och mängden motsvarar avfall som uppkommer från bosättning samt som med fastighetsinnehavarens tillstånd förs till insamlingsplatsen på fastigheten. *Som avfall från bosättning anses allt avfall från bosättning, såsom avfall från fasta bostäder och fritidsbostäder samt gårdsbrukslägenheter bostadsbyggnader, oberoende av kategori, kvalitet och volym, inbegripet slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar.* Genom förordning av statsrådet föreskrivs

närmare om vilken verksamhet som anses som offentlig verksamhet som ger upphov till avfall jämförbart med avfall från bosättning. Genom ett avtal med avfallsinnehavaren kan kommunen ta emot även annat avfall för transport med den avfallstransport som kommunen ordnat.

13 §

Kommunalt anordnad återvinning och behandling av avfall

Kommunen skall ordna återvinning och behandling av i 10 § 1 mom. avsett avfall från bosättning samt av annat avfall än problemavfall som kan jämföras med avfall från bosättning. Kommunen skall också ordna återvinning och behandling av problemavfall från bosättning samt från jord- och skogsbruket, om det inte är fråga om oskäligen mängder. Ovan nämnda avfall skall föras till återvinning eller behandling som anordnas av kommunen. Genom avtal med avfallsinnehavaren kan kommunen ordna återvinning eller behandling av även annat avfall.

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalanden

1. *Riksdagen förutsätter att regeringen ger akt på effekterna av lagens genomförande, särskilt att tillsynen över avfallstransporterna är adekvat.*
2. *Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt kommer med en proposition*

med förslag till ändring av avfallsskattelagen så att kommunala och privata avstjälningsplatser behandlas lika i beskattningen av kommunalt avfall.

3. *Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart börjar bereda en totalreform av avfallslagen.*

Helsingfors den 6 februari 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Oras Tynkkynen /gröna (delvis)
medl. Susanna Haapoja /cent
Rakel Hiltunen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Antti Kaikkonen /cent
Inkeri Kerola /cent
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Kari Kärkkäinen /kd

Jouko Laxell /saml
Mikaela Nylander /sv
Heikki A. Ollila /saml
Eero Reijonen /cent
Säde Tahvanainen /sd
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst
Ahti Vielma /saml
ers. Esa Lahtela /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.

RESERVATION

Motivering

Miljöutskottet har i flera repriser efterlyst en totalreform av avfallshanteringen. Det behövs en reform på grund av de otaliga förändringarna i avfallshanteringen, som det breddade och ökade producentansvaret, det mellankommunala samarbetet som organiserats på ett otal olika sätt och de skärpta villkoren för avfallshantering, de vaga definitionerna på avfall och de många oklarheterna kring tolkningen. Också den framtida avtalsbaserade avfallshanteringen kräver noggrann utvärdering.

Fördelarna med den nu föreslagna delreformen ser inte ut att bli särskilt stora jämfört med de eventuella nackdelarna. En delreform främjar ju inte heller en totalreform. En utredning av lagförslagets ekonomiska effekter antyder att såväl kommuninvånarnas som företagens avfallshanteringsavgifter kommer att öka och att de influtna avfallsskatterna att minska. Ändringarna kräver dessutom extra resurser för tillsyn. En sådan inkomstöverföring från konsumenter och näringsliv till privata avfallshanteringsföretag kan inte accepteras.

Vad som är särskilt problematiskt med lagreformen är dessutom det att regeringen inte föreslår någon som helst ändring för att rätta ut de konkurrenssnedvridande missförhållande-

na. Förslaget betyder bara ännu större problem med konkurrensneutraliteten.

Inte minst för små kommuner och glesbygder är det ett problem att kommunerna påförs det slutliga ansvaret för att ta hand om avfall från näringslivet om det inte finns tillgång till privata aktörer i ett område. Ansvaret för avfallshanteringen i de dyraste och besvärligaste områdena faller alltså på offentlig sektor. Samkommuner enligt avfallslagen kan inte välja ut bara det avfall som är lönsamt. Kommunernas skyldigheter och rättigheter kommer ur balans. Avfallshanteringsavgifterna förutspås öka mest för näringsidkare i glesbygderna.

Det bör också noteras att följden av att näringslivets och samhällenas avfallshantering differentieras kan bli att avfallstransporterna ökar i betydande grad, vilket betyder att de negativa konsekvenserna av transporterna, dvs. buller- och koldioxidutsläppen, ökar. Informationen om konsekvenserna av lagändringen för återvinningen och respekten för avfallshierarkin över lag är motstridiga.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att lagförslaget förkastas.

Helsingfors den 6 februari 2007

Satu Taiveaho /sd
Esa Lahtela /sd
Säde Tahvanainen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Pentti Tiusanen /vänst
Unto Valpas /vänst
Oras Tynkkynen /gröna